



Els Jardins Artigas

TEXT: **Carles Espelt Baixauli**

Els Jardins Artigas, a la Pobla de Lillet, ofereixen una oportunitat única de descobrir una de les obres més íntimes i sorprenents d'Antoni Gaudí. Integrats de manera magistral en el paisatge del riu Llobregat, combinen natura, arquitectura i simbolisme, en un recorregut ple de formes orgàniques, fonts, ponts i miradors. Aquest jardí, germà petit del Park Güell, convida el visitant a passejar acompanyat de la remor del riu i a gaudir d'una experiència on l'art i la natura es fonen en perfecta harmonia.

Enguany, que se celebra l'Any Gaudí en el centenari de la seva mort, és un bon moment per a descobrir una de les seves creacions menys conegudes: els Jardins Artigas, situats a la Pobla de Lillet, al costat del riu Llobregat.

Una mica d'història

Estudis recents han constatat que Antoni Gaudí va visitar dos o tres cops la Pobla. El primer cop, el 1902, hi va anar convidat pel seu protector, el comte Eusebi Güell, principal impulsor de la fàbrica de ciment Asland, que s'estava construint al Clot del Moro, un indret proper a la població. El motiu de la visita era encarregar-se de la construcció d'un

Banc de trencadís. Font: Ajuntament de la Pobla de Lillet.



xalet al Catllaràs, per a hostatjar els enginyers de les mines de carbó, mineral que calia per a fer anar la cimentera.

Se sabia que en aquell moment l'arquitecte estava treballant en el Parc Güell, i va ser per això que l'industrial poblatà Joan Artigas Alart li va demanar un disseny per a un jardí particular en uns terrenys al costat de la seva fàbrica. En el segon viatge, el 1903, Gaudí ja es va hostatjar a casa de la família Artigas, i va fer venir uns paletes que estaven treballant en el Parc Güell per a assessorar els operaris locals.

El jardí es va acabar entre 1907 i 1910, anys després que morís Joan Artigas Alart. A finals de la guerra civil, la fàbrica es va incendiar i, als anys 1950, la família Artigas es va traslladar a viure a Barcelona. El jardí va quedar abandonat i es va anar deteriorant. L'autoria gaudiniana també va caure en l'oblit, perquè, en l'incendi de 1939, se'n van perdre els esbossos originals. En la dècada dels 1970, a petició de l'Ajuntament de la Pobla, la càtedra Gaudí, juntament amb l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona (Universitat

Politécnica de Catalunya), en comproven i verifiquen l'autoria i el 1992 n'inicien la restauració.

El germà petit del Park Güell

Si heu visitat el Parc Güell, als Jardins Artigas hi trobareu paral·lelismes molt evidents: arcs parabòlics, trencadís monocolor, fonts..., però amb algunes diferències remarcables. D'entrada, el Parc Güell va ser plantejat com una ciutat-jardí, amb habitatges unifamiliars disseminats, mentre que els Jardins Artigas només havien de ser un espai privat de passeig i descans. D'altra banda, el Parc Güell és un jardí sec, que va requerir una cisterna subterrània i un sistema de captació d'aigües pluvials, mentre que el de la Pobla és un jardí humit ran del Llobregat. El riu determina l'estructura del jardí, que s'articula a banda i banda amb dos ponts que el travessen i amb dos miradors: la glorieta i el racó del pescador.

També, en contrast amb el colorit del Parc Güell, aquí Gaudí adopta una paleta cromàtica sòbria i natural, utilitzant la pedra local sense desbastar i còdols del riu; així mateix, les estructures i les bara-

El Llobregat com a eix dels Jardins Artigas. Font: Ajuntament de la Pobla de Lillet.



nes tenen la forma i la textura de troncs de pi, com buscant una transició harmoniosa que fongui la natura amb la voluntat humana que la modela.

La natura i la fe

En aquest jardí, com en tota l'obra d'Antoni Gaudí, es fan evidents les seves dues grans fonts d'inspiració: la fe i la natura, entesa com a obra de Déu. Gaudí no pretén ser creador, sinó intèrpret de la Creació, que imita en formes i ornaments.

En aquest jardí es fan evidents les dues grans fonts d'inspiració d'Antoni Gaudí: la fe i la natura, entesa com a obra de Déu

Ja de ben jove, en els seus estiuueigs a Riudoms, la ingenuïtat observadora de Gaudí el va conduir a la convicció que la marcada impressió de bellesa que el colpia en contemplar formes i colors de roques, plantes i animals, duia incrustada una condició d'òptima funcionalitat. Seducció encisadora i adaptació útil serien, doncs, dues lectures indistriables en *el gran llibre de la naturalesa* (en paraules seves). Això s'hauria d'aplicar també a l'arquitectura, al disseny i a les arts decoratives implicades en

la construcció: forja, rajola, encofrats, mobiliari... Com més semblants fossin les superfícies i textures dels edificis a les que es poden observar en les formes naturals, més ens aproximariem a la veritable essència de la voluntat del Creador.

El jardí busca aquesta simbiosi entre la natura i l'obra humana, per convicció personal de Gaudí però també per facilitar-ne la conservació: per començar, els materials de construcció són els propis de l'entorn (pedra tosca, còdols del Llobregat, pedra calcària...), perquè són els més resistents. D'altra banda, el jardí recrea la natura amb formes minerals (la gruta, els arcs parabòlics...), vegetals (baranes que imiten fusta, seients que recreen bolets, murals representant arbres i canyes...) i animals (columnes entrelaçades com serps). Finalment, bona part de les plantes són autòctones, perquè són les adaptades a l'ambient d'un parc humit i obac, proper al riu.

La simbologia religiosa, com en totes les seves obres, també hi és ben present. Concretament, el tetramorf, amb una creu imaginària que enllaça les escultures de pedra dedicades als quatre evangelistes: Sant Marc (a la font del Lleó), Sant Lluc (a la font del Bou), Sant Mateu (un àngel, desaparegut, que estava damunt de la cascada) i Sant Joan (l'àliga que trobem pujant al pont de la Glorieta).

Vegetació

La cobertura vegetal del jardí segueix també aquests principis bàsics que inspiraven al geni. El jardí es dissol, sense solució de continuïtat, entre la

Barana imitant troncs. Font: Ajuntament de la Pobla de Lillet.





Palmera trasplantada des del Park Güell. Font: Ajuntament de la Pobla de Lillet.

vegetació dels seus voltants i el curs del riu. Hi podem trobar espècies arbòries pròpies del territori, com ara pi roig (*Pinus sylvestris*), pinassa (*Pinus nigra* subsp. *salzmannii*), roure (*Quercus pubescens*), pollancre (*Populus nigra*), vern (*Alnus glutinosa*), grèvol (*Ilex aquifolium*), avet (*Abies alba*) i arbustos com el boix (*Buxus sempervirens*), l'avellaner (*Corylus avellana*), el sanguinyol (*Cornus sanguinea*) o l'arç blanc (*Crataegus monogyna*). Entremig, es-
purnejant racons i talussos, algunes plantes exòti-

Font del Bou. Font: Ajuntament de la Pobla de Lillet.



ques que va fer portar expressament Gaudí del Park Güell, com ara iuques (*Yucca* sp.), tuies (*Thuja* sp.) i alguna palmera (*Trachycarpus fortunei*). En posteriors ajustos d'enjardinament s'hi han incorporat algunes plantes aromàtiques i mediterrànies, així com diverses espècies de *Cotoneaster* i *Pyracantha*. Hi ha també algun exemplar aïllat de *Melia azedarach*, *Osmanthus heterophyllus*, *Photinia serratifolia*, *Berberis vulgaris*, diverses espècies de *Juniperus* en tanques i marges i un generós etcètera. En qualsevol cas, aquests elements exòtics no desdibuixen l'ambient natural de les riberes d'un Llobregat jove i impetuós.

Passegem pel jardí

El recorregut suggerit segueix el sentit de les agulles del rellotge: un cop hagueu baixat l'escala (accés construït en temps recents), gireu a l'esquerra, deixant un pont a mà dreta i seguint riu avall. De seguida arribareu a un eixamplament, on hi ha dos elements singulars: enmig d'un cercle de plàtans, la palmera trasplantada des del Park Güell com a símbol de l'agermanament entre els dos jardins i, als peus de l'espadat de la via del tren, la

cascada de pedra tosca, al capdamunt de la qual hi havia hagut l'àngel. Al costat hi ha un mural de natura, que representa les branques de dos arbusts.

Continuem la ruta cap a un bosquet de pins, al fons del qual i també sota la via hi ha la font del Bou. Si seguim endavant, pujarem uns graons que ens porten a l'extrem del parc, on hi ha la pèrgola de la font del Lleó. Des d'aquí podrem veure la fàbrica de ca l'Artigas, des d'on antigament s'accedia als Jardins.

Baixarem uns graons fins a un pont, des d'on podrem observar l'arc coix i la glorieta on després pujarem. Recularem a través de la gruta, on hi ha la font de la Magnèsia. És una cova artificial amb dues finestres que permeten observar els salts del riu. Hi podrem observar característiques constructives genuïnament gaudinianes: l'arc catenari i la pedra sense desbastar.

Sortirem de la gruta en direcció a la glorieta que hem vist abans, a la qual arribarem pel pont d'arc coix. A mitja pujada, als peus d'un gran cedre (*Cedrus sp.*) destaca l'escultura de l'Àliga. Poc més amunt podrem accedir a la glorieta, el mirador més enlairat del jardí, que descansa sobre un espadat de roca i permet una visió molt àeria del riu i del conjunt dels jardins.



Glorieta sobre el penya-segat. Font: Ajuntament de la Pobla de Lillet.

Accés superior a la glorieta. Font: Ajuntament de la Pobla de Lillet.





Àliga sota el gran cedre. Font: Ajuntament de la Pobla de Lillet.



Berenador. Font: Ajuntament de la Pobla de Lillet.

Si continuem pel camí del pont passarem per un arc que probablement era l'entrada projectada per Gaudí. L'arc és flanquejat per unes escultures que recorden serps entrelaçades.

El camí ens fa girar a la dreta i, després d'un parell de revolts on ens podem fixar bé en les baranes que imiten troncs de pi, arribarem a un berenador, on els seients recreen bolets i la taula sembla suportada per una estructura de troncs d'arbre. Com a teló de fons, el berenador té un mural de natura, imitant un arbust i unes canyes de bambú. Des del berenador podrem baixar a un balcónet que, ben al contrari que la glorieta, ens deixa gairebé a peu de riu i per això l'anomenen "el racó del pescador".

El riu determina l'estructura del jardí, que s'articula a banda i banda amb dos ponts que el travessen

Acabarem el recorregut pel pont dels arcs, al començament del qual veurem esculpida una parella, que representen la filla de Joan Artigas i el seu promès. El pont té cinc arcs fets amb pedra de la zona i baranes imitant troncs de fusta.

Pont dels arcs. Font: Ajuntament de la Pobla de Lillet.



Més dades

És convenient [consultar els horaris d'obertura dels Jardins](#), especialment fora dels mesos d'estiu.

Els Jardins són a poc més d'un quilòmetre del centre urbà de la Pobla i s'hi pot accedir a peu o amb vehicle propi fins un petit aparcament proper. A l'entrada hi ha també un baixador del Tren del Ciment, carrilet turístic que arriba fins al Museu del Ciment i l'antiga fàbrica del Clot del Moro. Es pot adquirir un bitllet combinat que també inclou les visites al museu, a l'antiga fàbrica i als Jardins. L'estació d'inici del carrilet i l'aparcament principal són a l'entrada del poble venint de Guardiola de Berguedà.

En el vessant oposat de la vall de Lillet s'eleva la frondosa serra del Catllaràs, on podem trobar una altra joia que va deixar el pas de Gaudí, el xalet del Catllaràs, accessible per pista de terra des del Santuari de Falgars. Des d'aquest mateix punt s'inicia el [sender botànic del Catllaràs](#), documentat i senyalitzat, que recorre els indrets i hàbitats més característics de la serra.



Cascada i mural naturalista. Font: Ajuntament de la Pobla de Lillet.

Carles Espelt Baixauli. Natural de la Pobla de Lillet. Naturalista aficionat i col·laborador ocasional de l'associació Flora Catalana.

BIBLIOGRAFIA

Ajuntament de la Pobla de Lillet. 2012. Consultat el 15 de desembre de 2025, a <https://web.archive.org/web/20120508084643/http://www.poblalillet.cat/catala/guia-de-turisme/que-visitari/audi-a-la-vall-de-lillet/passejada-pels-jardins-de-ca-lartigas/>

Bassegoda, J., Espel, R. & Orriols, R. 2002. Gaudí a la Vall de Lillet. Àmbit de Recerques del Berguedà, Berga.

Figueras, X. & Munté, E. Gaudí y el modernismo en Catalunya. Consultat el 15 de desembre de 2025, a https://www.gaudiallengaudi.com/EA019%20Jardines%20Artigas.htm#google_vignette

Generalitat de Catalunya. Inventari del patrimoni Arquitectònic de Catalunya. Consultat el 15 de desembre de 2025, a <https://invarquit.cultura.gencat.cat/card/3516>

Turisme Lillet. Guia dels Jardins Artigas. Consultat el 15 de desembre de 2025, a https://turismelillet.cat/wp-content/uploads/2018/12/triptic_jardins_catala_20.pdf

Viquipèdia. Jardins Artigas. 2025. Consultat el 15 de desembre de 2025, a https://ca.wikipedia.org/wiki/Jardins_Artigas